

ԱՐԻՏՆԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆՈՅԷ

ՎԷ ԻԼՄՈՅԷ ՎԷ ՓՕԼԻԹԻԳԻՅԷՅԷ ՏԱՒԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

Աւետարանի հետ սարկ կընկնուցնուր: Սէնտիկի փէշից 1 1/2 վէ ալթը այլըը 3/4 մէճիտից, վէ պէճէր Ըուստիսի 40 փարայա տըր: Ապօճէ Եազըմագ Իշիւն մէքթուպ վէ ազէ Իսթանպուլում Ամէրիկաց Խանընտա Մր. Տուպթի Խմիցէ, վէ միւլիփէ Բաճի Թահրիրաթ Մր. Կրից Խմիցէ կեօնտէրիմէյի տըր:

ԻՍՏԱՆԳՈԼ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 9. 1877.

№ 41

Ճ Ի Լ Տ Ի .

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԷ
Միւլիս քէլամար: — Քրիստոսիանոսը զուսուրու: — Վար Խաչատ Բանամ: — Իրանտա Ինճիլին թէսիսիս: — Կէօլիւք զուլլանմագ: — Քէօլիւք պա: — Ֆրանտատա Խասթախանէլէր: — Պէօլիւք պեր շան: — Անտը ճէտիտին Անտը ամիգ իլէ պերլի: — Փոլիսիկա հավատիս: — Մալիլէ վէ Թիւնտարիլէ:

ՄԻՆՏԷՑ ԳԵՂԱՄԼԱՐ
Քրիստոսի շէրիփ պիղէ Եալմըղ գըրյամէթի վաարը վէ լաթիփ թէսէլ լիլէր վէրիք տէյիլ, մուհիմմ հատի հաթլար տախի Եատէր: Պուսլարըն քեափփէսի իշիւն Ալլահա թէշէքթիւք էթմէլիլիլ:

Հէփիլիլ միւտաթի Եօնիլիմիւզ տէ տէրա ու մէշադգաթա տուշար օլմուշադ: Սայքի կիւնլէրին հէր պիլի պիղէ Եէնիլ քէտէր վէ միհնէթ կէթիլիլ: Լաքին կէշիլ օլման տէրա վէ մէշադգաթաթաան նէ գատարը խաթըրմըրդա գալմըլ ալըր: Կէշէն սէնէ տուշար օլտուգումուգ տէրա վէ պէլալարըն նէ գատարընը պու սէնէ վիքըրէ շայան տատ Եատէրիլ Տէրալէր վէ պէլալար պու կիւն ալըր կէօղիլիլ: Լաքին Եքէթիլիլ պիլ ալա վարմալտան ունուտուլար:

Իրի ալիմ քիմէնէ իւլում վէ փիւնուն թէրադիլիստէն պահա էլիլմէքտէ օլուպ, պիլիսի արգատաշընա «Եվիլէթ, պէօլիւք թէրադգի վազի օլմուշ տուր, պու ճիւմիլէ իլէ ուլէմանըն մալիմամթը սօգադլարը պիլիպ էվիլէրին իշէրիսիսի պիլիլէյէն համալարըն մալիմամթըն պէնդէմէլ մի» տէտիլ: Վադա ալիմամթըր ալա մամթը թապիլիլէ հադգընտա չօգ շէյ պիլիլէր իստ տէ, իլլէրին քիւնհ ու հադիգաթը հալի հադգընտա ալ մալիմամթըրը վար տըր:

Պիղտէն զիյատէ մէտու օլանլարըն հալլէրինէ հատա էթմէյէլիմ, չիւնքի ծնլարըն տախի քէնտիլէրէ կէօրէ տէրա վէ կնտիլէրի վար տըր: Պիլ առաճիլ սէրվիլիլ արթադգադալիլ վէ կնտիլէսի տախի արթար: Ալի մագամարտա պուլունան քիմէլէր ալըր մէտուլիլէթ թաշիլընտա պուլունտուգլարընտան, ծնլարըն կնտիլէրի օլ գատար զիյատէ օլուք քի պաղէն թատմ պիլէ Եէյէմէլլէր: «Թաճը սալթանաթը միւլէլլէյէն օլման պալ զայէթ Բահաթալը օլուր:» Փատիլաշար պա թէճըրիւպէ պիլիլէր քի թախիլար օթուրմագ իշիւն չօգ Բահաթ Եէրէր տէյիլ տիլլէր:

ՔՐԻՍՏՈՍԻՅԱՆԸՂԸՆ ԶՈՒՀՈՒՐՈՒ
41.

Քրիստոս Իսկի պիլ հաւալլէր Երէ:
Իշիւն սէմաթան իղամ օլուսմուշ իլահի պիլ մուալլիմ օլտուգընու պէյան էթտիլ: Խալիք թալիմ ու թէնվիլ էթմէք իշիւն Եէհուտիլմանըն սայքի ճիւմիլէ շէրլէրին վէ քէօլլէրինի աօլաշար (Մատթ. Թ. 35): Տիւնտարը թէրք Եատէր իքէն շայիրալէրինէ ճիւմիլէ միլլէթիլիլ քէնտիլէն շայիրա գըլմալարընը թէնպիլէ էթտիլ (Մատթ. Իլ. 19): Իմաի Քրիստոսուն քիմ օլտուգընու էյիճէ պիլլէք իշիւն ծնուն նաալ պիլ մուալլիմ օլտուգընու վէ նէ շէյլէր թալիմ էթտիլիլ թէփիլիլ էթմէմիլ լաղըմ կէլիլ: Պու խուսուտա տիլգաթիլ վէ սուրէթի պիլալադանէտէ թահիգաթի կիլէն հէր առաճ Յիսուսուն տիւնտաա գուհուր էթմիլ օլման ճիւմիլէ մուալլիմ լէրտէն փարգըր օլտուգընա շիւպհէսիլ իսքաթիլ օլուր:

1. Յիսուս հաւալլէր օլմագ իշիւն կէօրիլիլ իսքաթիլիլ ճիւմիլիլ տէր հաւալլէր իշիւն Երէսիլիլ:

Ձէմանը գատիմտէ զուսուր էտէն էն մէշուր ուլէմա վէ հիւքէմա չօգ սէնէլէր շալլադալա քէնտիլլէրինի մուալլիլիլէ հաղըրլաալար: Եսքի վազիլիլ հիւքէմաալ արաալընտա Սօգրաթ սախի ուլէմայա զահիլիլ շայիրալիլ էթմէքթիլիլ Եմիլ թալիլմէ պաշալալ շէօհրէթ քէսպ էթմիլ իստ տէ, մէշուր օլման ուլէմա վէ հիւքէմա իլէ իսթիփատէ իշիւն մուտահէպէթ ու միւլադաթը սէպգաթ էթմիլ տիլ: Հէմ շուրաալ տախի ճաի տիլգաթ ալը քի Սօգրաթ սէմալիլ Եօմիլիլիլ խուսուտանտա հադիգաթա վարմաղա աճիլ օլտուգընտան, Եալմըղ պու ալէմտէ առաճիլիլ վադալիլ նէտէն իպարէթ օլտուգընու էօյրէթմէքթիլ իքթիփաթիլ: Փլաթ օն ալէնէն թալիլմէ պաշալալտան էվիլէ սէքիլ Եալիսա սօգուլ սէնէ գատար Սօգրաթա շայիրա օլտու, վէ օն սէնէ միւլաաթիլ մէմալիլիլ էճնէպիլէտէ սիլաշաթ էթտիլ: Մէքարաաա Եվիլիտիլիլ (Եւկիլիլէ) քիւշաա էլլէտիլիլ մէքթիլիլ կիտիլ օրատա վէրիլէն տէրիլէրի տիլլէտիլ, պատէհու կիլիլիլ նէյէ, Մըլըրա վէ Սիլիլիլայա կիլիլ, վէ նիւայէթ իլմալիլանըն ճիւմիլիլ ճէնուպիլիլիլիլ վազի օլուպ սէքէնէլէրիլիլ Եքսէր գըլմը Եոնտանիլլէրտէն իպարէթ օլման շէրլէրտէ փիլմագօրապըն թալիլմէթալիլ ուսուլը հիւքէթիլ

թահիլ էլլէտիլ: Արիսթ օթէլ տախի պիլալ վազըթ Ասիաի սուղըրաա վազի Ատարնէտա շէհրիտէ թահիլիլ իլմ էթտիլիլ սօնիլա Ալիլիլայա կիտիլ փլաթ օնա շայիրա օլտու: Պու վէճէլէ տիւնտանըն էն մէշուր հիւքէմա վէ ուլէմաալ քէնտիլ ասըլարընտա միլլէպէր օլման ալիմիլլէրին նէպիլիլտէ թահիլիլ իլմ էթմէլլէրիլլէ պաշալալա թալիլմ էթմէյէ թէտարիլիլիլ կէօրիլլէր:

Իմաի, Յիսուս պիլիլիլ տիւնտայր թալիլմ էթմէք իշիւն նէ Եօլիլ էթտարիլիլ կէօրիլիլ: Յիսուս Եէհուտիլիլ, վէ Եէհուտիլլէր իլմ ճիւմիլիլլէ մէշուր տէյիլ իտիլլէր, հէմ պիլիլիլ տիւնտայր թալիլմ էթմէք իշիւն իպթիլա Եատէն սէրպէթ Եքթար սահիլիլ տախի տէյիլ իտիլլէր, պիլաքս Եէհուտիլլէր զայէթ միլլէտաալ օլուպ, պաշալալ միլլէթիլլէր նաալըր հադարէթիլլէ պապարըր իտիլ: Յիսուս թալիլմէ պաշալալըր վազիլիլ նաալըրէթա Եաշաալը, վէ կէօրիլիլիլ քի անճագ հիլիլ սէպալիլիլիլտէ Եէհուտիլիլիլ հուտուտանտան տիլալըր շըլալ ալ վազըթտան էլիլ մէլէքթիլիլիլ ալտէթ էթտիլ, վէ պիլաաա Եէհուտիլիլիլտան տիլալըր շըլալաալ: Եյէր Յիսուս պաշալալ մէլէքթիլլէր սիլաշաթ էթմիլ օլտա իտի տախի, էլիլ քէնտիլ վալ էլլէտիլիլ թալիլմամթը մախուսէյիլ հիլ պիլ Եէրտէ թահիլ Եատէլիլ իտիլ, չիւնքի օլ թալիլմամթ նէ Եոնտանիլլէրտէ, նէ Բօմալըրաա, նէ տէ Մըլըրիլլէրտէ կէօրիլլէրալ ալըր: Յիսուս թալիլմէ նիլլէթ էթտիլիլ վազըթ քէնտիլ տօղաալալ շէհրէ կիտիլ սիլաալաա խալա թալիլմ էթմէյէ պաշալաալ: Խալա օնուն թալիլմիլիլ հայրան գալարագ, «Պու նէնէլլէր պունա նէրէտէն կէլիլըր, վէ պու քէնտիլիլիլ վէրիլիլ օլման հիւքէթ նէտիլ, քի անըն Եէտիլ իլէ պէօլլէ միլլէիլլէր իճրա օլուսույօր: Պու Մէրէտէմիլ օլլա վէ Եագուլ վէ Եուսա վէ Եէհուտա վէ Սիմօնըն պիլաաթիլ շօլ տիւլլէր տէյիլ մի. վէ հէմիլլէրիլլէր պուրատա Եանըմըրաա տէյիլլէր մի տէյէրէք, անըն հադգընտա սիւրէրլէր իտիլ» (Մարկ. 2, 2, 3, Մատթ. Թ. 3, 54-57): Յիսուսուն գօնուլարը վէ պիլալիլլէրիլ նիլլէն օնուն հադգընտա սիւրէրլէր իտիլ: Ելպէթիլլէ օնու շօնուգըլուտանտան պէրու թանըրալ հիլ պիլ վազըթ թահիլիլ իլմէ շալլաաալըր իշիւն սիւրէրլէր իտիլ: Օնու քէնտիլլէրի կի-

պիլ իլմ ու հիւքէթաէն պիլպէհրէ պիլը քիմաէ աաա Եատէրլէր իտիլ, վէ պու սէպէպաէն օնուն թալիլմիլիլ վազըթ օլտուգտան սօնիլա շայրան գալըրլար իտիլ: Եյէր Յիսուս փիլ հադիգաա տիւլլէրիլ էթմէմիլ օլտա իտի, գօնշալարը օնա տիւլլէր տէմէլլէր իտիլ: Եյէր թահիլիլ մալիլմամթ իշիւն թէրքի տիլար Ետիլ պաշալա մէմէլլէթիլլէր կիլիլմիլ օլտա իտի, վալմանընտ ալտէթիլիլտէն սօնիլա գօնուլարը թէտաճիլալ Ետէրէք «Պու քէմաէ միլլէթալիլմ տէյիլ իքէն, քիլաալարըր նաալըր պիլիլ» (Յովհ. Է. 15) տէմէլլէր իտիլ: Յիսուս Նաալարէթաէ Ահալը թալիլալտէն մատա սախի քիլաալը, վէ Եէհուտիլիլիլտանըն քէօլլէրիլիլտէ պուլունանտա մուալլիլիլլէրտէն պաշալա տիլլէր պիլ մուալլիլիլ օլմաալըր հալաաէ քէնտիլիլ տիւնտայա մուալլիլ օլմաալա հաղըրաալ: Աճալիլ թէտալիլլէր:

2. Յիսուս հաւալլէր օլմագ իշիւն կէօրիլիլ իսքաթիլիլ ճիւմիլիլ տէր հաւալլէր իշիւն Երէսիլիլ:

Ս. Յիսուսուն թալիլմ էթտիլիլ հադիլալ պաշալալընտան էօյրէնիլլիլ օլմաալըր Եալմըղ օնուն զալթընտան նէշէթ էթմիլ տիլ: Յիսուս Ահալը աթիլիլ թալիլմամթըր գապուլ Եատէր իտիլ, լաքին մէլալըր թալիլմամթըր քեաթիլիլիլ վէ փէրիսիլլէրին թէփիլիլ էթտիլիլ կիլիլ տէյիլ, անճագ քէնտիլիլ մախուսալ պիլ սուրէթաէ թէփիլիլ Եատէր իտիլ: Կէրլիլ հիւքէմաի գատիլիլիլ թէտա Յիսուսուն առաճիլիլ տիլալաա տախի օլման վադիլիլլէրիլ հադգընտա վէրմիլ օլտուգու թէնպիլլէրէ միւշապիլիլ պալըր թէնպիլլէր կէօրիլիլիլ, լաքին Յիսուսուն թալիլմամթըր Եալմըղ տիլալիլ թէնպիլիլտան տէյիլ, Բուհանի հադիլալտան տախի իպարէթ իտիլ, վէ օնուն էօյրէթալիլ իշալա Բուհանի հադիլալըր հիւքէմաի գատիլիլիլ թալիլմամթը իլէ մուգայէտէ էթտիլիլ միլ հալաաէ արալարընտա աալա միւշապէհէթ կէօրէմէլիլ: Յիսուս Ալլահ թալափընտան կէլիլ, վէ առաճիլէրտէն պիլ շէյ էօյրէնիլլէր միւլլէթաճ օլմայան պիլ զալթ կիլիլ թալիլմ էատէր իտիլ:

Բ. Յիսուսուն թալիլմ էթտիլիլ հադիլալ օնուն Եաշաալըր ասըրն վէ տախիլիլտէ պուլունտուգը միլլէթիլ թէտիլիլտէն ազաա իտիլ: Հիւքէմա վէ ուլէմանըն ճիւմիլիլ իւզէրիլիլտէ տախիլիլտէ պուլունտուգըր միլլէթիլլէրին ազլիլ վէ տիլալիլ հալիլիլ թէտիլիլ ալ չօգ կէօրիլիլ շալալ: Եէհուտիլլէրին միլլէթիլլէ վէ մէլլէպէթ պիլ թալիլմ պալթըր իլիլաաալարըր տախի վար իտիլ, լաքին Յիսուս

ՎԱՐ ԵՍՉՏԱ ԲԱՀԱԹ

Օլ պարթըլ իմ իգտաւ իմ ինչ տիրին-
 աէն ազատ իտի, վէ հէր միլլէթաէն
 վէ հէր սընդփտան օլան աանմէրին
 պիրպիրինէ դարնաալ օլմազարնը
 թալիմ էտէր իտի: Պին սէքիզ երեզ
 սէնէրիք թէճրիւպէ իլէ աննաշըլմը
 աըր քի, Յիսուս եալընըզ քէնտի միլ-
 լէթինէ տէրիլ, Ֆիլի հադիգա ճիւղէ
 միլլէթլէրէ մուսալիմ օլմազա շայան
 աըր: Պէօյլէ օլտուզու հալտէ Յիսու-
 սուն թալիմ էթալի ճադիգաթըն
 տախիլինաէ եաշաաղը միլլէթաէն
 վէ աորտան սահա ալա պիր մէնպա-
 տան նէշէթ էթմիշ օլտուզունու դա-
 պուլ էթմէյէ մէճպուրուզ:

Գ. Յիսուս հիւքէմա վէ ուլէմաա
 պիրլիքտէ միւշահէտէ օլունմայան ի-
 քի մէդիլէթ ճիհէթիլլէ, եանի էն
 երեքսէք հադիգաթըլ էն վազիս սու-
 րէթտէ թալիմ էտէպիլմէսի ճիհէ-
 թիլլէ տախիլ մէշուր իտի: Սչիքեաը
 աըր քի Յիսուս ալի տէրէճէտէ հա-
 դիգաթըլ էթթէթաի, չիւնքի մէտէ-
 նի միլլէթլէր օն սէքիզ աորտան պէ-
 րու օլ հադիգաթըլ էթթէթաի տիր-
 լէր, վէ իշպու օնտօղուզունու աոր-
 տան պիր չօդ մէշուր զաթլարըն Յի-
 սուսուն թալիմմիթընը թէճփսիլ վէ ի-
 զահ էթմէք իշիւն եադիլիշ օլտուզ-
 արը քիթաաղար Եունանի վէ Բօմա-
 ւը ճիւղէ ուլէմա վէ հիւքէմանըն
 եազընը օլտուզարը քիթաաղարտան
 զիյաաէ տիր: Փրաթօնուն եախօտ
 Արիսթօթէլին քիթաաղարը իւզէրինէ
 անճագ պիրէր շէրճ եազընըլ իքէն,
 ինճիլլէր իւզէրինէ երեզէրճէ շէրճ
 ու թէճփսիլլէր դալէմէ ալընըպ նէշը
 օլունմա շար աըր: Սլմանիալը պիր
 ալիմին պէյանընա կէօրէ, «Յիսուսուն
 թալիմմիթը մէտարը հայաթ օլան է-
 պէտի քէլամիարտան իպարէթ տիր:»
 Ամէրիգալը մէշուր պիր զաթլըն դալ-
 լինճէ «Յիսուսուն թալիմ էթմիթի հա-
 դիգաթը նուր կիպի կիւզէլ սէմա կի-
 պի ճէլիլ, Ալլահ կիպի վաք հադիգաթ
 աըր, Թալիմմիթը ճիհէթիլլէ Յիսուս
 ճիւղէ հիւքէմա, էնպիյա վէ շուա-
 րայա ֆաիգ տիր:» Քէզալլէր Յիսուս
 հադիգաթըլ ալիլէյի ումուսուն ան-
 նայապիլէճէյի ալըք վէ վազիս պիր
 սուրէթտէ թալիմ էթլէտի, Հիւքէմանի
 դաաթիմէ թէճիլլէթալընը ումուս
 իշիւն եազմաաղար, հիւքէմաաան
 չօղար ալամիլը նաաա նաղարը հադա-
 րէթլէ պարպ օնընըն թալիմ ու
 թէճպիլլէտի իշիւն գայա էթմէյէր ի-
 տի: Ամմա Յիսուս ալամիլը նաաք սէ-
 վէր իտի, թալիմմիթը սէմալիլէտի
 օնընըն վազ էթմէք իթմէր իտի, վէ
 էն զիյաաէ ճահիլ պիր աաթիլին պիլլէ
 աննայապիլլէճէյի պիր սուրէթտէ
 վազ էտէր իտի: Յիսուսուն աաղ իւ-
 զէրինաէ վէրալի վազը եախօտ իրաա
 էթմիթի թէճիլլէրի Փրաթօնուն վէ
 Արիսթօթէլին թէճիլլէթալը իլէ մու-
 դայէտէ էտէն աաթմ պրաաաէ դիրը
 օլունման սէօղլէրին սըհաթընա ինա-
 նըր: Ճիւղէ մէտէրի միլլէթլէրին
 սաիր հիւքէմանըն թէճիլլէթալընաան
 զիյաաէ աիգաթլէ օլունմաաա օլ-
 տուզարը հադիգաթըլ ալիլէյի օթմուզ
 իւշ եազընաա էօլէն նաղարէթլի պիր
 տիրլիլէրին ումուսի նաաըն աննայա-
 պիլլէճէյի տէրէճէտէ ալըք ու վազիս
 սուրէթտէ իրաա էտէպիլլէտի աճա-
 իպ տէլիլ մի տիր:

Գ. Յիսուս պաշգա ճիհէթիլլէ տախի
 ճիւղէ ուլէմաաան ֆարգըլ իտի: Սաիր
 ալիմէր հադիգաթըլ իւզէրինէ անճագ
 միւլմայան վէ միւպաճէտէ էտէրլէր
 իտի, զարին Յիսուս հադիգաթըլ սու-
 րէթլի գաթիլէտէ պէյան էտէր իտի:
 Հադիգաթըլ խուսուսունաա ուլէմանի
 դաաթիլլէրին պէյանաթըլ զանն ու գը-
 յաաաան իպարէթ օլունպ, մէգըլը

1. Եյ մահգուն, հէր քիմ ի-սէն, Վար խաշտա բահաթ. Տէրա ի - լէ եիւք-
 լիւ օլ - սան, Վար խաշտա բահաթ. Կիթ, սէօյլէ սէն Բապուլը-նա, Թէդար-
 րուպ էթ թալիմը-նա, Թէվէքըլէ էթ լութփը - նա, Վար խաշտա բա-հաթ:

2. Եյ սէյյահ, էթ իթիճա,
 Վար խաշտա բահաթ.
 Օ աըր հադիլի մէլնա,
 Վար խաշտա բահաթ.
 Ճիւրմուսիւ Բապուլ աֆվ էտէր,
 Ճէզաաըն հէմ տէֆ էտէր,
 Գալլիլիաէ դալմազ քէտէր,
 Վար խաշտա բահաթ.
3. Կիւնահքեար, սէն պու կիւն կէլ,
 Վար խաշտա բահաթ.
 Բուհ իլէ Կիլին տէր Կիլ,
 Վար խաշտա բահաթ.
4. Ա'հ, նախ օլտաթ Սնա,
 Վար խաշտա բահաթ.
 Վէրիլաէ դուֆրան պանա,
 Վար խաշտա բահաթ.
 Յիսուսըմ, էլլէ բահմէթ,
 Տէֆ օլուն հէր պիր զուլմէթ,
 Էնճամ պուլայըմ նուարթ,
 Վէ սէնաէ բահաթ:

պէյանաթըլ թաաաիգ էթմէք իշիւն
 աէլիլլէր կէթիլլէր վէ նէթիճէլլէր
 չըգարըլըր իտի, ամմա Յիսուսուն
 պէյանաթըլ զանն ու գըյաաաան ի-
 պարէթ տէլիլ իտի, հէմ Յիսուս պէ-
 յան էթմիլի հադիգաթըլ թաաաիգ
 էթմէք իշիւն պուրճանըլ կէթիլլէր
 իտի, անճագ Ալլահը ինտանըլարա պիլ-
 տիրմէք իշիւն սէմաաան էնիլը պիր
 զաթ կիպի Ալլահա միւլմէպիլլէր օլան
 հադիգաթըլ սուրէթլի վազիլէտէ պէ-
 յան էտէր իտի: Չէմանը գաաթիլլէ
 մէշուր ուլէմաաը չօդ շէյլէր իւզէ-
 րինէ չիւզէ էտիպ, աաան վազիլ
 մուլիմմիթ միւլմէթաճ իտիրլիլին
 իպարէթ էթար էտէրլէր իտի: Լա-
 քին Յիսուս աաղա չիւպէ վէ թէրէտ-
 աիւա իւզար էթմէտի: Քիւսթալիա-
 նէ իրաա օլունման սիւաբարա ճէլլապ
 վէրմէլ իտի, ամմա քէնտի թալիմմի-
 թընըն սահիլ օլտուզու հադիգաթաա
 աաիմա էմիլլէթլի քէտալիլլէ իլէ սէօյ-
 լէր իտի: Քէզալլէր հիւքէմաթըլ սահի-
 պի կիպի սէօյլէր իտի: Պու խու-
 սուլարաա Յիսուս Մալիստէն վէ
 տիրլիլէր վէ իւլամիլլէրտէն տախի
 ֆարգըլ իտի: Օնըր Ալլահըն իսիլլէ
 սէօյլէր իտի: Յիսուս ալէստէվիլլէ
 տէր իտի. «Հադիգաթըլ էն, հադիգա-
 թէն սիլլէ տէրիլ», «Միւլմէթաաաի-
 մինէ . . . աէնիպիլլին իշիլմիլիլը,
 ֆադաթ պէ սիլլէ տէրիլ» (Մաաթ.
 Ե. 1. 48—49): «Խալլէ անըն թալի-
 մինէ հէյյան դալըլըր, զիրա ան-
 լէրէ ուլէմա կիպի տէլիլ, անճագ
 հիւքէմաթըլ սահիլ կիպի թալիմ է-
 տէր իտի» (Մաաթ. Լ. 28, 29): Նի-
 հայէթ Յիսուսուն սուրէթլի թալիմի-
 մինի պիլլարաաղանէ թէճիլլէ էտէն
 հէր աաթմ, օնու աաղ ու կիրիֆէթ էթ-
 մէք իշիւն իրաա օլունման մէմա ըրարըն
 աէտիլլէր կիպի, «Պու աաթմ կիպի
 աաղ պիր քիմնէ սէօյլէմէմիշ տիր»
 (Յալլ. Լ. 46) տէյէճէք:

ԻՐԱՆՍՏԱՆԻ ԻՆՃԻԼԻՆ ԹԷԼԵՍԻՐԱԹԸ
 Իրան միւլմիլլէրտէ միւլմէքըլին մի-
 սիօնէրլէրաէ պիրլի, մէմալլէր մէզուր-
 րէտէ ինճիլլին հադիգաթըլ ինթիլարը
 խուսուսունաա աթիլլէր մէմիլլէթալ
 իապարէլլէր վէրմիշ տիր:
 «Իլը տէֆա օլարաք օնալլը սէնէ էվ-
 վէլ Իրանա կէլալիմ, Պէշարէթին ինթիլա-
 րը խուսուսունաա օլ վազըլ միւշահէտէ
 էթմիլլէր միւշքիլլէր շիմոի միւշահէտէ
 օլունման թէրադիլլէր իլէ մուգայիս
 էթմիլլէր շայան չօդ շէյ կիօրիլլէր:
 Օնալլը սէնէ էվվէլ միսիօնըլը պու-
 մալլէրտէ ինճիլլէր եալընը նէսթօրիլլէր
 վազ էթմէքաէ իտիլլէր: Շիմոի իսէ էր-
 մէնըլ վէ Միւլմիլլէրաա արաաընաա տա-
 ի պիլլէ կիւզէլ իւշալըլը աըր: Օլ վա-
 զըլ եալընը Ուրմիաա միսիօնըլ վաք
 իտի, շիմոի իսէ միսիօնըլը միւլմիլլէր
 վէ թիւսըլթ ճիհէթիլլէ Իրան մէմալլ-
 րինէ իլէ պէյիլլէ շէրլէր օլան Թէհ-
 րան իլէ Թէպիլլէր մէքէլ իթիլլէր էթ-
 միլլէր: Հայաթ քէլամըլ վազ էթ-
 մէք իշիւն սու շէրլէրին հէր պիրլինն
 վալլէր վէ քիթաալ սաթմաըլ շիմոի մէ-
 մալլէրին հէր թարաֆընա կէօնտէրլլէք-
 տէ ալլէր: Պունըլըն սայ ու զայլթիլ
 իլէ Բուսիա հուսուսունաա պուլունան
 Քրիսթիյան էհալլի տալի ինճիլլին հա-
 յալլէր: Շիմոի Թէհրանաա պալընա էր-
 մէնըլ տէն միւլմէքէլ պիր ինճիլլէ քի-
 վաէ թէշքիլ օլունմաա տուր, վէ կիրէթէհ-
 րանաա կիրէք պաղը սաիր մահալլը-
 տէ վաիղ օլմազ իշիւն թալիմ ու թէրալլէ
 օլունման էրմէնի կէնճիլլէր միւլմիլլէր
 շիւն պիլլէ պէյիլլէ իսիլա վէրմէքաէ տիր-
 լէր: Միւլմիլլէրաա ինճիլլէ օլունմաա, վէ ին-
 սէլլէր Իրանաա ինճիլլ օլունմաա, վէ ին-
 օլունման իրաաթիլլէրտէ հազըր պու-
 լունմաաաա տըրըլը:
 1860 աա ինճիլլէր նէսթօրիլլէրին սայըլը

401 նէֆէր իտի. օլ վազըլտան պէրու
 1,000 նուֆուս դաաաըր տահա քիլիլլէր
 դաաթ օլունաա: Կէշէն սէնէ ինճիլլէր քիլի-
 սէլլէր ազալըլընա դաաթ օլունմաա
 114 նէֆէր իտի: Նէսթօրիլլէր քէշէրլին
 չօղունաա Բուհ իւլ գուսաուն թէշէթիլլի
 եազընըրաա սուրէթլի միսուստէտէ միւ-
 շահէտէ օլունմաաա պաշաաըլ:
 Պունաան շէնտ սէնէ ազալմ ինճիլլէր
 նէսթօրիլլէրին պիր մէճիլլի ումուսիլլին-
 տէ հազըր պուլունաա: Պու մէճիլլատէ
 աաի մէքթէպլէր կիւզէն շայրաաըն հէր
 պիրլինն մէքթէպ մլաաթիլի իշիւն պիլ-
 րէր զուրուշ ալընմաա թէքիլլի օլունաա:
 Գարնաաալար պու թէքիլլի դաաթըլ էթ-
 միլլէ կիւզ իլէ դարար վէրալլէր: Օլ անէ-
 տէ կին նէսթօրիլլէր եալընըլ ինճիլլէր
 մէքթէպլէր, քիթաաղար վէ իւճալար տախի
 մէճաննէ վէրլիլլէքաէ օլունմաաան, մէգ-
 քիւր թէքիլլի գարնաաաաաաա ազըր կի-
 րիւնաա: Մէգըլը դարար իւզէրլինէ իւ-
 թիաա մէքթէպլէր խայլը դարար օլուն:
 Պիր սէնէ դարֆընաա շայրաաըն սայըլը
 1,500տէն 800 է կնաի, լաքին ալ վազըլ-
 տան մէքթէպլէր կէնիտէն սուլմաա վէ ին-
 թիլլաաա երեզ թուլմաաաա: Պու սէնէ իւշ
 եէրտէ պիրլէր ալի մէքթէպ քիւշաա օլուն-
 աա, վէ պու մէքթէպլէր շայրաաըն կէշէ-
 ճէքլէր իշիւն լաղըլ օլուն ազէյի քէնիլլէր
 թէշէտէլլէ էթմէքաէ տիրլլէր: Շիմոի պէշ-
 լիաէ վաք աըր քի մէքթէպլէրլինն մէսարի-
 ֆիլիլի թէշէտէլլէր էթմիլլէր մաաա, չօլան-
 արընն մաաընը տախի թէքիլլէր վէրլի-
 լէր: Պազի գալան քիլիլլէր շիմոիլլէր չօ-
 պան մաաընըն պիր միգաաընը թէշէտէլլէ
 էթմէքաէ տիրլլէր, ճէմաաթ տախի շիմոի
 Քիլիլլալը շիլլի վէ սաիր քիթաաղար վէ
 զազլէթալը իշիւն ազէ վէրմէյէ ալըլը:
 Պունըլարաան դաթիլլէր նաղար, էրմիլլէր սէ-
 նէ էվվէլ պիր նէսթօրիլլէր Միւլմիլլէր
 լար հուզըրունաա տիր խուսուսունաա
 միւլմիլլէր եալաա իսիլլէր էթմէք գա-
 յթ միւշքիլլէր պիր մաալաշաթ իտի, շիմոի
 իսէ սայըլէ հէր կիւն Միւլմիլլէրաա հու-
 զուրունաա տիր խուսուսունաա միւլա-
 հէտէ օլունաա վէ իպաաթիլլէր ինթա զըլընըր:
 Խուլաաաի քէլամ, կէշէն օնալլը սէնէ
 դարֆընաա ինթա օլունման թէշէտէլլէր
 պիրլի Ալլահ թէշալլապ հաաա ու սէնա էթ-
 մէյէ մէճալը էտէր, միւլմիլլէր իշիւն
 տախի իւլմիլլէր արթըլըր:
 ԿԷՕՂԻԻԻԻ ԳՈՒՂԱՆՄԱԳ
 «Կէօլլէք գուլունմաաա նէ վազըլ
 պաշաաալըլըլըլ» Ինթիլլարըլա վարան
 հէր տաթ պուսու սիւալ էտէր: Կէօլլէք
 գուլունմաա պաղը տաթիլլէր էրքէն, պա-
 զը տաթիլլէր տախի կէճ իլլիլա էթմի-
 յինաէն, կէօլլէք գուլունմանըն աալը
 վազլընը դաթիլլէր թալիլլէր էթմէք միւլ-
 քիւն տէլիլ տիր: Սըհաթըլըր էրքիլլէր
 օլարաա դարար իւզըլէ էէլլա իշիւն էր-
 քէքլէր իշիւն կէօլլէր իսիլլէր էլլի
 եալընաան սահիլա, թաիլլէր նիւաան ի-
 շիւն իսէ տահա օն սէնէ գաաաըր էվվէլ
 ինթիլլաճ հիսա օլունաա: Կէօլլէր ինթիլ-
 յաճ օլունման նիլաննէլլէր օլունմաա իշիւն
 իրլի հարֆըլ քիթաալար սէշմէք, օլունմաա
 եախօտ տիլլէր տիլլէր իշիւն օտանըն էն
 միւլմիլլէր թարաֆընը սայըլմաա, զօլայ օ-
 դույապիլլէր իշիւն քիթաալը եախօտ զա-
 զլէթայը սուպա թուլմաաա պաշաաաա,
 կէօլլէր սուլ իւլաաթ վէրմէք իշիւն օ-
 դունմաա վազլընաա արա սըրա քիթաալը
 էլլէր պաղաաա, խուլաաաի քէլամ քի-
 թաալըն սահիլլէր գըլըլունմաաըն վէ
 հարֆըլը թէքիլլէր էթմէք զօլայ օլուն
 տէլլէր միւլմիլլէր օլունմաա էէրլէ կա-
 զըն կէթիլլէր մէքաէ իսպարթ տիր: Պէօյ-
 լէ պիր հալլէր պուլունաա քիթաալլէր կի-
 րիւնաէ դաաթիլ վաք, վէ ինթիլլար օլուն-
 մաա էրեզ թուլմաա իսիլլէր աննայըլ
 կէօլլէք գուլունմաաա պաշաաաա ա-
 Կէօլլէք գուլունմաաա պաշաաաա ա-

տեմ կէօզլընէ հէր վազըթ գուլլանմա- յըլ, անճագ սաղահատն էրքէն, ետխոտ սոյընըլըզ օլմաըլըզ վազըթ, ետխոտ ուֆագ եազըլըզ սիր քիթապ օգուտու- ղուտա, եա տախի ինճէ պիր աիքըլըզ աիքալի սըրատա գուլլանմաըլըզ տըր, Պիր սաղմ տախի կէօզլըզ գուլլանմաըլըզ հալ- տէ, կէօզլընէն զաիքըլըզ արթար, վէ կիտէրէք տահա գուլլըթըլը կէօզլըքէր գուլլանմաըլըզ իրքիպ կտէր :

Կէօզլընէն զաիք օլմաըլըզ պաշտաըլըզ հալտէ արթըլըզ օնըրըն եօրուլմաըլըզը- նա տիգըթ կէթմէք լազըլմ տըր, պու իսէ աթիտէքի գախտէլըքէ ըրայէթ էթմէքէլէ օլուր :

1. Օգուլլանմաըլըզ ետխոտ տիքըլը աիքէ- ճէլին վազըթ էօյլէ պիր եէրտէ օթուր- մալըքըն քի, ըլըք էօնտէն տէլը անճագ ումաըլըքըն իսթիլնտէն քիթապըն ետխոտ տիքըլըն իւզըլընէ տիւլըն :

2. Կէօզլընէն մուլ ետխոտ կազ ըլըլըզ իլէ եօրուլմաըլըզ :

3. Սաղահատն փէք էրքէն, ետխոտ ախլամ կիւնէլ պաթաըլըքտան սօնիրա կէօզլընէն ըրաթ պարգմաըլըզ :

4. Օգուր իքէն ետխոտ տիքըլը տիքըր իքէն արա սըրա կէօզլընէն պիր ալ ըրա- հաթ վէրմէլիսին :

5. Քիթիքըլընէն ետխոտ կէօզլընէն քէօզլընէն թօլըլընտէն չախաըլը ետխոտ քիթ թըրաըլըզ ըրաըլըզ, թիւքըլըք եա- խոտ սու իլէ ըրաթաըլըքտան սօնիրա փարմաըլը սիլիպ չըքարմաըլըքն :

6. Այազըլըքը տախիմ գուրու վէ սը- ճագ թուլմաըլըքն, Պու վէճէլէ գան տախիմ գաթատան այազըլըք սուլըու էնէր :

7. Կէօզլընէն հէր սաղահատ էլընէ եսյ- գալմաըլըքն, Պու խուտուտա ըլըք սու սուլըք սուտան էլի տիր :

8. Օգուլլանմաըլըքտան ետխոտ տիքըլը տիք- մէքտէն եօրուլմաըլըք օլմաըլըք կէօզլընէն ըր- հաթ վէրմէլիսին :

Քէճըլընէն

Քէճըլընէն պիր նէլ չամ սաղահատան ագան սամը տըր : Քէճըլընէն պարտա պա- զէն միւլազէտէ օլուտան չիլէք վէ ետի- րաք վէ սէօճէք մէգըլըք մատտէնին իպ- թիտա սէյյալ հալլիտէ պուլընտուղու- նա իսպաթ տըրըք : Կէօզլընէն քի քէճ- ըրապ հէնուզ սէյյալ հալլիտէ իքէն օ- նուտ իւզըլընէ կէլիպ գօնտն պէօճէքըլըք, մատտէնին ետիքըլըք օլմաըլըք ճիլթըլըք, ծնտա ետիքըլըք գալմաըլըք : Աղաճտան փէյ տէր փէյ սաղահատ սամը կիտէրէք օլ պէօճէքըլըքն էթիքըլըք տըլը նիւզայթ ծնուր պուլթիւն պուլթիւնէ գալմաըլըք տըր, վէ մէգըլըք պէօճէքըլըք կիւզէլ պիր մէլըք տէրուլմաըլըք կիւլը քէճըլըքտան իլէլի- սինտէ կէօզլընէ գալմաըլըք տըր : Քէճ- ըրապարտա միւլազէտէ օլուտան պէօճէք- ըլըքն հէփիսի տէ պիր սիյագտա միւքէմ- մէլ գալմաըլըք տէլը տիր : Ետիքըլըքտան մատ- տէնին ետիք սամըլըք իլէլի պիրտէն պաթ- մըլ օլմաըլըք հէյթիլ սալլիլըքըլըքտէ գալ- մըլըք, տիկէրէք իսէ մատտէնին իլէլիէ քեալմըլըքն զարգ օլուտանգտան կօլիւպ, խարիճաթ գալմաըլըք փարգաըլըք գօլուպ տազըլըք օլուտուտան անճագ պաթան փարգաըլըք գալմաըլըք :

Քէճըլընէն կէօզլընէն պարգը Պաթիլը պէլազիլընտէ գուլլանմա ետխոտ պալըլըք ի- չիլտէ պուլընտուր : Քէճըլըքտան տէլիպըլը- յըլըքտա, պազէն ուզըն սըրըլըք ու- ճուտա թաղըլըք գանճաըլըք իլէ գալմաըլըք արասըլըքտան, պազէն տախի գազըլըքտե- տան սօնիրա եէրտէն չըքարըլըք : Քէճ- ըրապ Սաղահատ վէ իսլըճ վէ իթալիա վէ Սիլիլիա վէ Սիլիլիա թարգմաըլըքտա պաթիլ պուլընտուր : Քէճըլըքտա փարգա փարգա վէ մուլթիլըք շէքըլըքտէ պուլը- նուր : Պու անէտէլըն պուլընտուր օլմաըլըք :

Քէճըլըքտա փարգաըլըքտան կն պէօզլըքն էլըն Պէրլընտէքի մատնիլթ նիւմուտէ- խանէլընտէ հըֆը օլուտուր : Մէգըլըք փարգաըլըք թուլը 15 վէ արըլը 8 փարմաըլ- տըք օլուպ տալլի պէլ օգըպ կէլըր : Մէգըլըք քէճըլըքտա փարգաըլըք 1805 տէ փուլմաըլըքտա պուլընտուր, պուլըն գաթա տախի 120 լիւրա աթիլըք վէրլըք իսէ տէ քէճըլըքտան տէլըքի պուլընտան չօք զի- յատէ տիր :

ՅԻՐԱՆՍԱՍԱ ԽՍՍԹԱՍԱՆԵԼԷՐ

Յրանատա 1,355 սրպ խաթախանէ օլուպ, պուլըքըն թագըլըքն 2,555,000 լիւրա գըլմաթիլնտէ ագարէթըլըք վար տըր : 1854 տէ մէգըլըք խաթախանէլըքն 94, 815 խաթա գաղուլ օլուտուր, վէ պուլը- լարտան 25,952 նէֆէլը իւզըլընէն ամէլի- յաթը ճըրարհիլէ իճրա օլուտուր : Մէգ- ըլըք խաթախանէլըքն 11,791 նէֆէլը օլ սէնէ վէֆաթ էթտիր : Մէնէլ մէգըլըքտէ պու խաթախանէլըքն վարտաթըլըք 647, 000, մէգարիլի իսէ 697,000 լիւրա գա- տար իտի : Փարիզ էհալիսի սէնէլ մէգ- պուլըքտէ մէգըլըք խաթախանէլըք իլէլըն 11,500 լիւրա իսնէ վէրմէլ տիր :

Շուրաքը տիգըթտա շոյան տըր քի, Փարիզը վէֆաթ էլտէնէլըքն իւզտէ պի- ըր խաթախանէլըքտէ Եօլըք, Լօնտարտա իսէ էօլէնէլըքն անճագ օնտուղըքտան պիր խաթախանէլըքտէ վէֆաթ էտէր : Պուլընտէն սէպէլըք մէգըլըք իքի շէճըլըքն էհալիսիլըքն եաղանգ խուտուտուտա էֆ- քեար վէ արգըլըքնէն եէքաիլըքնտէն Փարիզը օլմաըլըք տըր : Փարիզ էհալիսի ճէ- միլթ արասըլըքտա եաղանգըլըք սէվէր, վէ գէլըք ու սէֆայա մէյյալ տըր : Լօնտ- արա էհալիսի եալըլըքտա քէնտի էլըքըլըքտէ եաղանգըլըք ճէմիլթ իլէլնտէ եաղանգա թէքըլըք էթտիքըլըքտէն, էհալ սէնտաթ օլմաըլըք պիր, նէ գատար Փարիզը օլու- տար, քէնտիլըքնէն մատուտա պիր էլ թէտարիք էթմէլըք զայրէթ էտէրէք : Յրանատա իլէ ինիլթէրքանըն հալմա ճի- հէթիլըք օլմաըլըք տախի մէգըլըք իքի միլթըլըքն ախաղ ու աթիլըքնէն թէ- էսիր էթմիլըք տիր : Սաթախանէ հազըլըք- տա մէգըլըք իքի միլթըլըքն էֆքեարը փէք Փարիզը տըր : Փարիզ էհալիսիլըքն կէրէք սէրմէթ սահալի վէ կէրէք Փարիզը օլմա- լար խաթախանէլըք չօք իթիպար էտէր- ըր : Չէնիլը խաթախանէլըք ճէօնիքտէ իսնէ էտէր, Փարիզ իսէ խաթաըլըքտան էօմիլըքն սօն էյամը եաղաըլըքտա միւլազաթ էտէլըքն մազալ եալըլըք խաթախանէ օլուտուրէն պիրլըքնտէն օնա իթիլըքտա էտէր : Լօնտարա էհալիսի իսէ, Փարիզը տախի օլմա, խաթախանէլըքն ան- ճագ էէրիլըք վէ պիւրէք օլմաըլըքն մազալի տէլը թանըլըք, խաթախանէլըքն ըտէլըքն ետխոտ Փարիզի զիմիլթ պիրլըքնտէն նաչի փարա վէրը իսէտէ, քէնտիսի օրա- յա կիթմէլըք սաղա տիւլընտէլըք :

ՊԵՅԻԼԻՔ ՊԻՐ ՉԱՆ

Տիւնեատա չալըքը հալտէ պուլընտան չանըք արասըլըքտա պէօզլըքըլըքն ճիլէ- թիլըք իւզըլըքնէն մէթիլըքտէ օլմաըլըք չան, եաղըլըքտա Ալմանիանըն Գօլմիա շէճ- ըրիլըքն ուլու քիլիսիլըքնէն գօնուլըք : Պու չան Ալմանիա իլէ Յրանատա պէլըքնտէ վուգու պուլըքն սօն մուհարէպէտէ Յրան- սըլըքտան ալըլըք օլմա թօլարտան էտիքըլըք ետիքըլըք : թօլարտա էրիլըք թանէ օլուպ, 17,000 օգըպ սաղըլըքըլըքտա խալիլըք, վէ պուլըքտա 28,000 օգըպ տախի թէնէքէ զամիլ օլուտուր : Պու գատար մատն օն սաթաթա կիւճ իլէ կիլիսի, սօն տախի գալիպըլըք տէ օքիլըքտա սօլուտուր : Չան 10 1/2 սոյաք էիւքսէք տիր, գուլթըք տախի 11 սոյաքտան զիլտաթ տիր : Սօսըլըքտա իքի զայթ իրի չան լիւր իսէ տէ, շաթ- լըք տըրըքտա : Սաղաթ օլարաք իրի պիր չան ֆէքիտէ, տիկէրիլըք պիր չան տախի Բու- սիանըն Եօլիքորտ շէճըլըքտէ վար տըր :

ԱՆՏՐ ՃԷՏԻՏԻՆ ԱՆՏՐ ԱՌԻԳ ԻԼԷ ՊԻՐԼԻՅԻ

(Աւստրալիայի 22 նոյեմբեր 1854)

Թանգիլմաթը տիլըքն միլանէլըքն միւ- թապաթաթ վար տըր :

Թանգիլմաթը տիլըքն էտէպ ու էրքեան գալմախանէն միւթէֆէրըք օլուպ պիր թաղըլըքըլըք իսպաթը տիլըքնէն իսպաթըլըք տիր, մէսէլըք, շարաթ, իսիլթան, քէհանէլըք, պաթէք վէ զայրիլըք, Աճաը ճէտիսին ճիւլըք թանգիլմաթը իլէ Աճաը աթիլըքն թանգիլմաթը միլանէլըքնտէ պիրլըք վէ միւ- նասիլըք օլուպ, սօնիքաթիտէ օլմա թան- գիլմաթ էլըքըլըքտէ տախի սոյնէն տէլը իսէ տէ հէման պիր մէպալա օլարաք պու- լընտուր : Պուլըքտան պիր շարաթ թան- գիլմաթը (Թէքըլ, 2, 2, 5 վէ իրար. 20, 8-10. սոյլթըլըք միւլաճաթ օլուտա), Իչուր թանգիլմաթ ինճիլըք տախի թէպաթիլըք օլու- տուրը աթիլ իւլ պէլմա շէհատթիլըքտէն միւլթիլըքտա տըր (Լուք. 4, 16 վէ Մաթ. 12, 1-9 սոյլթըլըք միւլաճաթ օլուտա) : Իչուր սոյլթըլըք նաչարէն էֆէնտիլըքն էէվի սէպթէ մուգատտէն նաչարը իլէ պազաըլըք մալիլմ իսէ տէ, անըն էմիլթ- տան գըլմաըլըքտան սօնիրա շարաթ թան- գիլմաթը վաթըլըք խուտուտուտա պիր թէ- պտիլըք իճրա օլուտուրէնտա, ետիլ էէվի մուգատտէն տէլըք հաթիլըքն էէ- տիլըքն կիւնիլըքն պիրլըքն կիւնիլըքն թէպ- տիլ օլուտուրէնտա պուլըքտա : Պուրա- տա իթիլըք հալիլնտէ շու պիր զաչ սիւպ մէյյալտա կէլըք Ա. Ինճիլըք Ֆիլիպպիլըք պէլթըք պիր թէպաթիլըքն իճրաթը իսա օ- լուտուրէնտա : Բ. Պէլթըք պիր թէպաթիլըք իլըն իլընի իլէ օլուտուրէնտա նէ իսպաթ վար : Գ. Պու թէպաթիլըք իլէ օն թէնպիլ- ին տօրաթիլըքն օլմաըլըք շարաթ թան- գիլմաթ ֆիլիպ օլուտուրէնտա օլմաըլըք : Պուլըք- տա մուլաթաթալըքն ճիլթա վէլըքնէլըք :

Պու սիւպթըքն ճէվապէն, էլըլըք, Ին- ճիլըք պէլթըք պիր թէպաթիլըքն իճրաթը իսա օլուտուրէնտա աթիլըք շէհատթիլ- ըրտէն տէրքեար տըր :

(1) Աճաը աթիլըքտէ շարաթա մախուտ օլմա իսա՝ Աճաը ճէտիլտա հաթիլըքն պի- ըրիլըքն կիւնիլըքն իթըլըք օլուտուր : Իչ. 38. 15 սոյլթըք՝ շարաթա « Բապալըն ալիք կիւնիլ » իսա վէրլըքն, Վահի 4. 10 ա- յէթտէ իսէ հէման օլ իսա հաթիլըքն պի- ըրիլըքն կիւնիլըքն իթըլըք օլուտուր տըր :

(2) Աճաը աթիլըքտէ շարաթա մախուտ օլմաըլըքն իլըք իլըքն կիւնիլըքն իճրա օլուտու- տուրը կէօրիլըքն : Լալ. 25. 5 վէ Լուք. 4. 16 սոյլթըլըք նաչարէն շարաթ կիւնիլ- նիլըք իլըքնէլըք իսա հաթիլըքն իսպաթիլըք- նէտէ թէլըքնէլըք էտիլ Քիթաթը շէրիլըքն զարաթ վէ թէֆաթիլըք, իլընի թէլըքնիլըք- միւ, վէ արըլը իսպաթիլըքն իսպաթիլըք օ- լուպ, պուլըքտան հէման ինճիլըքն հաթ- թանըն էէտիլըքն ետխոտ կիրակի կիւնիլըք- տէ իճրա օլուտուրէնտա պուլըքտա (Ա. մալ. 20. 7 վէ 4 Գօր. 16. 2 սոյլթըլըք միւլաճաթ օլուտա) :

Սանիլըքն, Ինճիլըքտէ սաղաըլըքտան Փազաթ միւլաթիլըք պիր թարգտա իսա օլուտան իչ- պու թէպէտաթիլըքն իլըն իլընիլըքն օլ- տուրը տախի թէպիլըքն էտիլըքնէլըքն

(1) Էֆէնտիլըքն կիրակի կիւնիլըքտէ էմ- վաթտան գըլմա էթմիլըքն պու կիւնիլըքն իրայթիլըքն (Եու. 20. 1. վէ զայրիլըք) : Քիրիստոսն պու կիւնիլըքն իլըքն իլըքն անըն գըլմաըլըքն էէլմիլըքնտէն ան- նայապիլըքն : Քիրիստոս գըլմա էթմիլըք օլ- մասա իտի, իսլըքտաըլըք միւլթիլըքն օլուտը ի- տի : Պու սէպէպտէն ըտուլըքն վազա- ըրըն էն մուհիլմ մատտէլըքնտէն պիր Քիրիստոսն էմիլթտան գըլմա էթմիլըքն մատտէլըքն իտի (Ա. մալ. 2. 22, 24, 52, 1. Գօր. 15. 17, 18) : Իսա Քիրիստոսն էմ- վաթտան գըլմաըլըք պու գատար մուհիլմ պիր քէլըքնէլըք օլուտուրէնտան Քիրիստոսն

Քիրիստէ գըլմաըլըքն Քիրիստիլըքտան իսպաթիլըքն զիլըք օլուտուրէնտա իլըն մախուտ սիր կիւնիլըքն էթմէք նիլըքն վար իտի- յիլըք իսթիլըքն էտէպիլըքն էլըք Յիսուս շարաթ կիւնիլըքտէ գըլմա էթմիլըք օլուտա իտի, էէվի մէգըլըք Ալլահըն տիւնեպը իսպա էթմէպիլըքն, ետիլ, գուտըլըք, իլմ վէ ա- գաթիլըքն իլընիլըքն զիլըքնէն թախիս օ- լուտուրէնտան, անտէ Քիրիստոսն գը- յամը վէ անըլըք պէրապէր իլըքաթը ա- լէմտէն տահա ալիլմ վէ աճալըք օլմա իս- լա էլի պիլ միւնասիլըք վէ միւթէլըքն պիր թարգտա զիլըք օլուտուր իտի, Փա- գաթ շարաթտան զայրիլըք կիւնիլըք, Փարա- զա հաթիլըքտան պիրլըքն կիւնիլըք, էֆէն- տիլըքն նիլըքնտէ տահա ուլըն կէ- լիլ իտի :

(2) Բուճ իւլ գուտա տախի կիրակիլըք իլը- ղէլըքնտէ : Ամալըք րուտուլ 2 նիլ պապտա մուհարէր օլուտուր իլըքն, իյտ իւլ խաթ- սին կիւնիլըքն ըտուլըքն ֆիլըքտան օտատա պիր իթիլըքն հալըք օլուտուրըլըք հալտէ, միլըք սէպէպթ էթմէպիլըք պիր թարգտա Բուճ իւլ գուտա սոյլըքն իլըքնէն նիւ- ղուլ էթմիլըք տիր : Իչուր իյտ իւլ խաթսին կիւնիլըք հաթիլըքտան պիրլըքն կիւնիլըք օլուտ- ղու Լալ. 25. 13, 16 վէ Ատա 28. 26 ա- յէթըլըքտէն մալիլմ տիր : Իչուր կիւնտէ Բուճ իւլ գուտա նիլըքն նէ գատար մուհասէնաթը աճալըքն մուհիլ օլուտ- ղու մալիլմիլըք տիր : Բուճ իւլ գուտ- սուն պէլթըքն աճալըք պիր թարգտէ նիւ- ղուլ տահա զիլտա շարաթ կիւնիլըքտէ վաթի օլմաըլըք մէմուլ օլուտուր իլըքն, նի- շիւն հաթիլըքտան պիրլըքն կիւնիլըքտէ վա- ղի օլուտուր : Պիլա շիւպէլըք շարաթըն հաթ- թանըն պիրլըքն կիւնիլըքն թէպաթիլըք օլմա- սընա Բուճ իւլ գուտա իլըքն օլմաըլըքն, պու եօլ իլըք Բուճ իւլ գուտա էէվի մէգ- պուրու իլըքնէլըք օլուտուր :

(3) Բէսուլըքն իսպաթիլըքն պու թէպաթի- լըքտա իլըքն իլըքն վար օլուտուրէնտա կէօս- թիլըքն : Ագտէմէք Աճաը ճէտիլտա իս- թիլըքն էլըքնտէլըքն պիր գաչ շէհատթիլ- ըրտէն ըտուլըքն կիրակի կիւնիլըքն էէվի մուգատտէն տէլըք ըրայթ էլըք- տիքըլըքն պէտիլըքն տիր : Էֆէնտիլըքն Եու. 4. 16. 15 սոյլթըք՝ « Զաթիլըք րուհու սի- ղի ճիւլըքն հաթիլըքտա իլըքտա էտէճէք տիր » տէլըքն իրատ պուլըքտուրը քէլը- մա նաչարէն, ըտուլըքն իսպաթիլըքն Բուճ իւլ գուտա օլմաըլըքն, պու տախի շարաթըն հաթիլըքտան պիրլըքն կիւնիլըքն թէպաթիլըք օլուտուրէնտա իլըքն իսպաթ վար օլուտուրէնտա պիր տէլըք սալըքտա սէլըք տըր :

(4) Պու թէպաթիլըքտա Ալլահըն զմիլըքն միւլաթաթ էթմիլըք օլուտուրէնտան անըն իլը- նի տախի օլուտուր կէօրիլըքն : Տիլի Մէսիլըքն ֆիլըքտան Ալլահտան օլուտուր թէպաթիլըք օլուտուրէնտա կիւնիլըքտա օլուտու- րաք, էլըք շարաթըն կիրակիլըքն թէպաթի- լըքտա Ալլահըն իլըքն եօք իսէ, շարա- թը իճմալ էտիլ կիրակիլըքն մուգատտէն հըֆը էտէնէլըք նաթըլըք օլուտուր քի Ալլահ միւլթըքն էլըք իլըքտա էթմիլըքն, վէ անըլըքն վա- սիլթաթիլըքն պու կիւնիլըքն կիւնտէ ինիլըքտա րուհանի վուգու պուլըքն նիլըքն թէպէլըքն վէ իսանա նալը օլուտուրը, էլըք Ֆիլըք- ղի պու թէպէտաթիլըքտա Ալլահըն իլըքն օլմաթա իտի, էյամը հալարիլըքտա միւլթի- ղէլըքն վէ պիլըքն իճրաթը միւլթիլըքն իսպա- թիլըք րուհանիլըքն իճրաթը իսպաթիլըքն օլուտու- րէնտա իտի : Կէրէք պիր միւլաթ էլըքն տի Քիրիստիլըքտա հէմ շարաթ էլըքն կիրա- կիլըքն հիւրիլըքն էլըքնտէ հըֆը էտէր- ըր իտի, Փազաթ մուլթիլըքն սալթ իլը- կիլըքն մուգատտէն հըֆը էտէլըքն իտի, վէ վուլթիլըքն էլըքնտէն տէճմէ Քիրիստի- յանըք իսպաթիլըքտան սալթ կիրակիլըքն էլըքն մուգատտէն տէլըք իթիլըքն էտէր- ըր իտի :

(Տէվաթ օլուտուր)

